

С. М. Ільчишин*Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Розглянуто актуальне питання аналізу розвитку роздрібною торгівлі Львівської області. Зазначено, що роздрібна торгівля впливає на життєві інтереси населення щодо забезпечення продуктами харчування і непродовольчими товарами. Показано, що оборот роздрібною торгівлі у всіх районах та містах Львівщини щорічно змінювався із збереженням загальної тенденції до зростання, однак відбувалося це здебільшого за рахунок інфляційних процесів. Обороти роздрібною торгівлі на одну особу в містах перевищує оборот в окремих районах. Найвищий показник у 2016 р. спостережено в містах Стрий і Львів, найнижчий – у Дрогобицькому і Самбірському районах. Виявлено, що роздрібна торгова мережа скорочувалася переважно за рахунок об'єктів у сільській місцевості, де до 2014 р. скоротилася на 30 %, тоді як у містах – тільки на 2 %. На 10 тис. населення стабільно припадає 15 підприємств роздрібною торгівлі. У міських поселеннях цей показник зріс від 20 до 21 одиниці, у сільській місцевості – скоротився від 8 до 6 одиниць. Забезпеченість торговельною площею магазинів у 2016 р. становила 1842 м² на 10 тис. населення, зокрема, в містах – 2804 м², у сільській місцевості – 340 м². Сучасні формати торгівлі становлять тільки 2 % від загальної чисельності об'єктів роздрібною торгівлі, з них майже половина розташована у Львові, 8 – у Червонограді, 6 – у Дрогобичі, 5 – у Стрию. У сільських районах і райцентрах функціонують тільки 9 супермаркетів.

Ключові слова: роздрібна торговельна мережа; торговельне підприємство; формат торгівлі; торговельна площа; товарооборот.

Вступ. Кінцевою ланкою ланцюга господарських зв'язків у процесі товаропросування споживчих товарів від виробника до споживача є роздрібна торгівля, яка є діяльністю суб'єктів товарного ринку з продажу товарів, послуг безпосередньо споживачеві. У роздрібній торгівлі здійснюється реалізація товарів особистого, сімейного, домашнього користування, не пов'язаного з підприємницькою діяльністю, кінцевому споживачеві (Shchorichnyk, 2017a, 2017b). Актуальність обраної теми підтверджують тим, що саме у сфері роздрібною торгівлі проявляються результати економічної діяльності держави, які порушують життєві інтереси населення – забезпечення продуктами харчування і непродовольчими товарами, покращення організації торговельного обслуговування, вирішення інших життєво важливих проблем, створення сприятливих умов для проживання людей (Shchorichnyk, 2017b; Mitsenko & Duliaba, 2012). Соціальне значення роздрібною торгівлі визначається економією часу на придбання товарів і відповідним збільшенням вільного часу покупців, який можна використати для проведення дозвілля, виховання дітей тощо.

Аналіз роздрібною товарообороту Львівської області. Останніми роками у Львівській обл. спостерігали динамічне зростання обсягів товарообороту роздрібною торгівлі. Ця тенденція відповідає загальнодержавній, адже загалом в Україні у 2016 р. оборот роздрібною торгівлі у фактичних цінах становив 1175,3 млрд грн, що на 4,3 % більше від показника попереднього року (табл. 1). Аналізуючи роль окремих каналів реалізації у формуванні роздрібною товарообороту, варто зазначити,

що обсяг роздрібною товарообороту підприємств розвивався аналогічно обсягам товарообороту роздрібною торгівлі (Mitsenko & Duliaba, 2012; Boiarska, 2015). У 2016 р. цей показник становив 556,0 млрд грн, що на 4,3 % перевищує показник 2015 р. Однак відношення товарообороту підприємств до обороту роздрібною торгівлі стабільно знижується і в 2016 р. досягло свого найнижчого показника, який становив 47,3 %. Регіональні особливості Львівщини полягають у тому, що 2016 р. був вдалішим для регіону (Boiarska, 2015; Miziuk, Ilchuk & Duda, 2011). Так, оборот роздрібною торгівлі у цьому році зріс на 7,2 %, а роздрібний товарооборот підприємств – на 16,8 %.

Негативну тенденцію до зменшення питомої ваги Львівської обл. як в обороті роздрібною торгівлі, так і в роздрібному товарообороті підприємств вдалося подолати в 2014 р., коли питома вага Львівської обл. в обороті роздрібною торгівлі зросла до 5,1 %, а в роздрібному товарообороті підприємств – до 5,4 %. Надалі ці показники становили відповідно 5,6 і 6,0 % у 2015 р. та 5,8 і 6,1 % у 2016 р. Спостерігаємо зменшення показника внеску підприємств до обороту роздрібною торгівлі як загалом в Україні (47,3 %), так і для Львівської обл. (50,7 % у 2015 р. та 49,9 % у 2016 р.).

В окремих районах та містах обласного значення Львівської обл. тенденції розвитку роздрібною торгівлі аналогічні показникам по області загалом (Miziuk, Ilchuk & Duda, 2011; Hrosul & Balamut, 2015). Обороти роздрібною торгівлі щорічно мав тенденцію до зростання, аналогічна ситуація із роздрібним товарооборотом

Інформація про авторів:

Ільчишин Степан Михайлович, здобувач, кафедра теоретичної та прикладної економіки. Email: stepan936@gmail.com

Цитування за ДСТУ: Ільчишин С. М. Особливості розвитку роздрібною торгівлі Львівської області. Науковий вісник НЛТУ України.

Серія Економічна. 2018, т. 28, № 4. С. 69–73

Citation APA: Ilchishin, S. M. (2018). Some Features of Retail Trade Development of Lviv Region. *Scientific Bulletin of UNFU*, 28(4), 69–73. <https://doi.org/10.15421/40280412>

підприємств, за винятком. Трускавець, де показник роздрібного товарообороту підприємств у 2014 р. знизився на 0,3 %, однак надалі ситуація покращилась і у 2015–2016 рр. спостерігаємо зростання цього показника. Однак аналіз ситуації у порівняльних цінах показує, що зростання обороту роздрібної торгівлі до 2016 р. відбувалося здебільшого завдяки інфляційним процесам (табл. 2).

Табл. 1. Динаміка товарообороту роздрібної торгівлі в Україні у 2012–2016 рр.

Показник	Значення показників у році				
	2012	2013	2014	2015	2016
Оборот роздрібної торгівлі, млрд грн	812,1	888,8	901,9	1031,7	1175,3
Темпи росту, %	118,4	109,4	101,5	80,2	104,3
Зокрема, Львівська обл., млрд грн	36,2	39,2	45,8	57,5	68,4
Темпи росту, %	115,8	108,3	116,8	87,3	107,2
Питома вага товарообороту Львівської обл., %	4,5	4,4	5,1	5,6	5,8
Роздрібний товарооборот підприємств, млрд грн	405,1	433,1	438,3	487,6	556,0
Темпи росту, %	115,7	106,9	101,2	80,2	104,3
Зокрема, Львівська обл., млрд грн	20,0	19,8	23,7	29,2	34,1
Темпи росту, %	108,4	99,0	119,7	87,3	116,8
Питома вага роздрібного товарообороту підприємств Львівської обл., %	4,9	4,6	5,4	6,0	6,1
Відношення товарообороту підприємств до обороту роздрібної торгівлі, %	49,9	48,7	48,6	47,3	47,3
Зокрема, Львівська обл., %	54,4	50,5	51,7	50,7	49,9

Табл. 2. Індекси фізичного обсягу обороту роздрібної торгівлі по районах та містах обласного значення Львівської області у 2012–2016 рр.

Район та місто	Значення показників у році, %				
	2012	2013	2014	2015	2016
м. Львів	110,1	106,3	98,8	87,7	107,9
м. Борислав	114,6	110,8	99,0	87,3	108,6
м. Дрогобич	116,4	111,4	96,6	86,4	107,5
м. Моршин	117,4	114,1	100,1	90,2	110,8
м. Новий Розділ	113,5	110,4	98,9	85,2	106,7
м. Самбір	113,5	105,9	97,5	85,2	107,9
м. Стрий	111,3	112,6	97,2	86,5	104,2
м. Трускавець	115,1	109,4	98,2	87,4	108,1
м. Червоноград	113,6	107,5	92,6	86,4	106,5
Бродівський р-н	113,7	112,9	98,4	86,7	106,7
Бузький р-н	106,9	107,3	98,3	88,9	108,6
Городоцький р-н	115,9	112,6	99,6	85,6	107,2
Дрогобицький р-н	116,8	107,8	100,2	86,0	105,9
Жидачівський р-н	118,5	111,4	97,0	86,8	106,1
Жовківський р-н	112,2	105,3	97,2	87,3	105,8
Золочівський р-н	115,1	108,1	98,7	86,7	108,5
Кам'янка-Бузький р-н	113,8	105,4	98,9	86,3	106,8
Миколаївський р-н	110,0	104,4	93,4	86,0	107,7
Мостиський р-н	111,7	108,1	101,1	86,8	103,8
Перемишлянський р-н	115,9	105,8	100,8	85,1	107,9
Пустомитівський р-н	121,2	102,2	100,9	88,6	105,5
Радехівський р-н	112,7	106,7	97,2	85,4	108,5
Самбірський р-н	111,7	107,7	103,1	85,2	107,3
Сколівський р-н	119,4	107,4	98,9	88,0	107,0
Сокальський р-н	116,3	105,8	100,0	85,6	106,7
Старосамбірський р-н	103,3	106,3	102,6	86,7	104,9
Стрийський р-н	111,2	108,2	103,7	87,4	103,7
Турківський р-н	120,9	109,2	96,8	87,1	108,4
Яворівський р-н	110,9	106,0	99,3	87,7	105,0
Львівська область – всього	111,8	107,2	98,4	87,3	107,2

Індекс фізичного обсягу обороту роздрібної торгівлі у 2014 р. знизився на 1,6 %, а у 2015 р. – ще на 12,7 %, у 2016 р. спостерігаємо фактичне зростання цього індексу на 7,2 %, що не дає змоги досягти результатів попередніх періодів. Однак варто зауважити, що у 2016 р. зростання цього показника можна спостерігати в усіх районах та містах Львівської області.

Щодо зміни товарної структури роздрібного товарообороту підприємств, то існують певні регіональні відмінності Львівської обл. від загальнодержавних тенденцій (табл. 3).

Табл. 3. Структура роздрібного товарообороту підприємств Львівської області (%)

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Усього	100	100	100	100	100
Товарооборот роздрібної торгівлі	96,67	96,54	97,03	100	100
Продовольчі товари	36,90	35,44	33,95	36,3	35,7
Непродовольчі товари	59,77	61,10	63,08	63,7	64,3
Товарооборот ресторанного господарства	3,33	3,46	2,97	x*	x

* Показник товарообороту ресторанного господарства відмінено у 2014 р.

Загалом в Україні впродовж 2012–2016 рр. відзначено стабільне, але незначне зростання частки продовольчих товарів у структурі роздрібного товарообороту підприємств. Львівська обл. демонструє дещо інші тенденції – питома вага непродовольчих товарів має тенденцію до зростання. За період із 2012 по 2016 рр. вона в роздрібному товарообороті підприємств зросла від 59,7 до 64,3 %. Відбуваються певні зміни також і в розподілі товарообороту підприємств між містом і селом (табл. 4).

Табл. 4. Роздрібний товарооборот підприємств у міських поселеннях та сільській місцевості Львівської області у 2010–2014 рр.

Показник	Значення показників у році				
	2012	2013	2014	2015	2016
Роздрібний товарооборот підприємств, млн грн	19698,3	19776,6	23678,9	29163,4	34118,0
%	100	100	100	100	100
Роздрібний товарооборот підприємств у міських поселеннях, млн грн	16053,0	19433,1	23275,1	28609,4	33293,2
%	98,2	98,3	98,3	98,1	97,6
Роздрібний товарооборот підприємств у сільській місцевості, млн грн	3645,3	343,5	403,7	554,0	824,8
%	1,8	1,7	1,7	1,9	2,4

Роздрібний товарооборот підприємств у міських поселеннях у 2016 р. становив 97,6 % від загального обсягу і має тенденцію до збільшення власної питомої ваги. Роздрібний товарооборот підприємств у сільській місцевості забезпечив тільки 2,4 % загального обсягу. Розрив у роздрібному товарообороті підприємств у міських і сільських поселеннях пояснюють низкою причин. По-перше, більшість суб'єктів господарювання у сфері роздрібної торгівлі у сільській місцевості є фізичними особами – підприємцями, для яких законодавство передбачає більш простий порядок організації діяльності, обліку і звітності, ніж у юридичних осіб. А показник роздрібного товарообороту підприємств включає оборот тільки юридичних осіб – суб'єктів господарювання. По-друге, грошові доходи сільського населення значно нижчі, ніж доходи міського населення. По-третє, значну частину своїх потреб у продуктах харчування сільське населення забезпечує за рахунок продукції, яку виро-

щено у підсобних особистих господарствах. По-четверте, незадовільна організація торгівлі в селі призвела до того, що сільське населення велику частку товарів, особливо непродовольчих, закупає у роздрібній торговельній мережі міст, де асортимент товарів ширший, аніж у сільських магазинах.

Територіальні особливості розвитку роздрібної торгівлі характеризуються показниками обороту роздрібної торгівлі на одну особу. Загалом у Львівській обл. оборот роздрібної торгівлі на одну особу за період 2012–2016 рр. зріс на 89,2 %. В окремих районах та містах обласного значення таке зростання є доволі нерівномірним. Обороти роздрібної торгівлі на одну особу в містах обласного значення значно перевищує оборот в окремих районах. У деяких випадках це перевищення становить 2–4 і більше разів. Так, найбільше зростання відбувається у м. Моршин (на 122,4 %) та м. Борислав (на 101,4 %). Високі темпи зростання обороту роздрібної торгівлі на одну особу в 2016 р. спостерігали в містах Трускавець та Дрогобич (на 99,0 та 91,5 % відповідно), а також у Бродівському (на 199,1 %), Самбірському (на 198,4 %), Буському та Стрийському (на 195,7 % кожний), Городоцькому (на 196,1 %), Турківському (на 192,0 %) районах. Найвищий оборот роздрібної торгівлі на одну особу в 2016 р. спостерігаємо в містах Стрий (57782 грн) і Львів (49657 грн), який у 2 або майже 2 рази перевищив середній показник у Львівській області. В інших містах обласного значення товарооборот змінюється від 12 до 35 тис. грн на особу. Найнижчий рівень серед міст обласного значення досягнуто в м. Н. Розділ (12019 грн).

В розрізі окремих районів ситуація значно гірша. Найнижчий рівень обороту роздрібної торгівлі на одну особу спостерігаємо в Дрогобицькому (5364 грн) і Самбірському (6187 грн) районах. Значні відмінності є в обороті роздрібної торгівлі на одну особу в містах, які є районними центрами, і їх районами. Так, оборот роздрібної торгівлі на одну особу в м. Самборі у 6,1 раза перевищує оборот з аналогічним районом (37609 грн проти 6187 грн), у м. Стрий – майже у 6,5 раза (57782 грн проти 8969 грн) тощо. Це ще раз підтверджує висновки про значно вищі грошові доходи міського населення і незадовільну організацію торгівлі в селі у Львівській області.

Аналіз роздрібної торговельної мережі Львівської області. У сегменті роздрібних торговців-підприємств протягом періоду кризи відбувалися негативні процеси згортання матеріально-технічної бази роздрібної торгівлі, що проявилось у скороченні чисельності торговельних об'єктів роздрібної торговельної мережі. Загалом в Україні тільки за 2014 р. кількість торговельних об'єктів підприємств скоротилася від 59,8 тис. од. до 49,6 тис. од. або на 17,1 %. Зменшення чисельності торговельних об'єктів відбулося як у міських поселеннях, так і в сільській місцевості у всіх регіонах України, зокрема, у Львівській обл., а незначне збільшення їх кількості надалі не дало змоги досягти до кризових показників (табл. 5). Негативні процеси згортання матеріально-технічної бази роздрібної торгівлі Львівської обл. за період 2012–2014 рр. проявились у тому, що кількість об'єктів роздрібної торгівлі підприємств скоротилася на 362 одиниць. Подальше зростання проявилось у збільшенні кількості торговельних об'єктів до 3848 у 2015 р. та 3865 у 2016 р.

Табл. 5. Наявність об'єктів роздрібної торгівлі підприємств Львівської області у 2012–2016 рр. (на кінець року)

Показник	Значення показників у році				
	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість об'єктів роздрібної торгівлі, одиниць	3907	3741	3781	3848	3865
Темпи змін, %	–	95,75	101,07	101,77	100,44
Зокрема, міські поселення	3133	3065	3137	3238	3253
сільська місцевість	774	676	644	610	612
Крамниці роздрібної торгівлі, одиниць	3066	2903	3018	3093	3149
Темпи змін, %	–	94,68	103,96	102,49	101,81
Зокрема, міські поселення	2302	2238	2384	2493	2553
сільська місцевість	764	665	634	600	596
Торгова площа крамниць, тис. м ²	433	436	438	458	467
Темпи змін, %	–	100,69	100,46	104,57	101,97
Зокрема, міські поселення	391	399	403	426	433
сільська місцевість	42	37	35	32	34
Забезпеченість об'єктами роздрібної торгівлі в розрахунку на 10 тис. осіб, одиниць	15	15	15	15	15
Темпи змін, %	–	100,00	100,00	100,00	100,00
Зокрема, міські поселення	20	20	20	21	21
сільська місцевість	8	7	6	6	6
Забезпеченість торговою площею крамниць у розрахунку на 10 тис. осіб, м ²	1703	1716	1725	1808	1842
Темпи змін, %	–	100,76	100,52	104,81	101,88
Зокрема, міські поселення	2529	2582	2604	2756	2804
сільська місцевість	421	367	354	327	340

Скорочення роздрібної торговельної мережі в містах у кризові роки до певної міри компенсувалося розвитком сучасних форматів торгівлі (супермаркет, гіпермаркет тощо), а також мережі ринків. У сільській місцевості така альтернатива практично відсутня, що призвело до істотного погіршення торговельного обслуговування сільського населення. Кількість магазинів у сільській місцевості скоротилася від 910 до 634 одиниць або на 276 одиниць (на 30,3 %). У міських поселеннях кількість магазинів зросла і в 2014 р. досягла 2384 одиниць. Надалі ця тенденція зберігалася за обома категоріями і в період до кінця 2016 р. – кількість крамниць у містах зросла до 2553 одиниць (на 7,1 %), а в сільських місцевостях – скоротилася до 596 (на 6,0 %).

Поряд із скороченням чисельності об'єктів роздрібної торгівлі підприємств Львівської обл. спостерігаємо незначне зростання торгової площі магазинів, яка до кінця 2016 р. досягла 467 тис. м². Такі позитивні зрушення відбулися за рахунок міських поселень. Причиною таких змін є закриття дрібних магазинів із недосконалим торгово-технологічним процесом і введення в дію більш сучасних підприємств роздрібної торгівлі. У сільській місцевості тенденція протилежна. За період 2012–2016 рр. торгова площа магазинів у сільській місцевості скоротилася на 19,0 %.

На 10 тис. населення у 2012–2016 рр. стабільно припадає 15 підприємств роздрібної торгівлі. У міських поселеннях цей показник зріс від 20 до 21 одиниць, у сільській місцевості – скоротився з 8 по 6 одиниць. Забезпеченість торговельною площею магазинів у 2016 р. становила 1842 м² на 10 тис. населення, що на 139 м² або 8,2 % більше від показника п'ятирічної давнини. Забезпеченість міського населення торговими площами на кінець 2016 р. становила 2804 м² і зросла за аналізований період на 10,9 %; у сільській місцевості – 340 м² і

знизилась на 19,2 %. Ці цифри в повній мірі не відображають реальної ситуації із забезпеченістю населення торговельними об'єктами і площами, оскільки не враховують потужностей сегмента роздрібної торгівлі фізичних осіб – підприємців.

Щодо спеціалізації об'єктів роздрібної торгівлі підприємств Львівської обл., то у 2012–2016 рр. спостерігали тенденцію до зміни питомої ваги магазинів, які торгують непродовольчими товарами в межах 39–42,5 % (табл. 6).

Табл. 6. Спеціалізація об'єктів роздрібної торгівлі підприємств Львівської області у 2012–2016 рр.

Показник	Значення показників у разі				
	2012	2013	2014	2015	2016
Крамниці, одиниць, з них	3066	2903	3018	3093	3149
продовольчі, одиниць	1763	1657	1814	1887	1898
%	57,5	57,1	60,1	61,0	60,3
зокрема: з універсальним асортиментом товарів, одиниць	1573	1475	1518	1549	1548
– спеціалізовані, одиниць	190	182	296	338	350
непродовольчі, одиниць	1303	1246	1204	1206	1251
%	42,5	42,9	39,9	39,0	39,7
зокрема: з універсальним асортиментом товарів, одиниць	51	44	37	36	38
– спеціалізовані, одиниць	1244	1202	1167	1170	1213
Кіоски та палатки, одиниць, з них	841	838	763	755	716
кіоски	460	454	382	374	338
автозаправні станції (включаючи АГНКС)	381	384	381	381	378

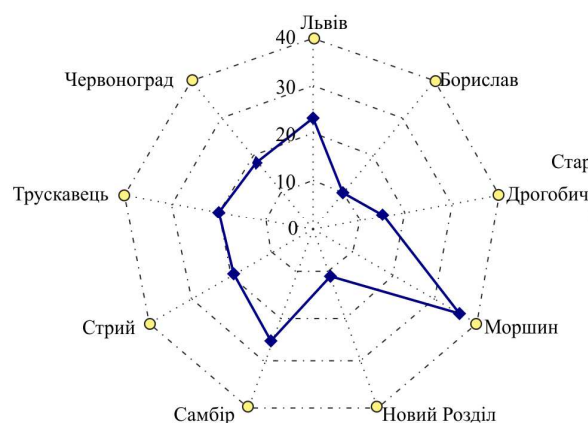

Рисунок. Забезпеченість об'єктами роздрібної торгівлі в містах та сільській місцевості Львівської області у 2016 р., од./10 тис. населення

Позитивні зміни в розвитку роздрібної торгівлі Львівської обл. пов'язані з появою на споживчому ринку магазинів нових форматів: супермаркетів, гіпермаркетів, магазинів Cash&Carry, магазинів на заправних станціях. Сучасні типи торговельних об'єктів найчастіше функціонують як структурні підрозділи потужних торговельних мереж, які забезпечують їм додаткові переваги, пов'язані зі скороченням витрат, можливістю створення розподільчих центрів, розширенням доступу до сучасних технологій; можливістю виходу на нові ринки тощо.

У загальній чисельності об'єктів роздрібної торгівлі Львівської обл. частка таких магазинів становить тільки 2 %, а за період 2012–2016 рр. їх чисельність знизилась від 86 до 71 одиниці або на 17,4 % переважно через поглинання більш успішними компаніями менш дохідних та збільшення форматів. Майже половина (45,1 %) всіх нових форматів у роздрібній торгівлі розташовані у Львові, 8 одиниць – у Червонограді (11,3 %), 6 – у Дро-

Наприкінці 2016 р. чисельність магазинів, які здійснюють торгівлю продовольчими товарами, становила 1898 одиниць або 60,3 % загальної кількості. Серед продовольчих магазинів питома вага спеціалізованих у 2016 р. становить 18,4 %, непродовольчих – 97,0 % (у 2012 р., відповідно – 10,8 та 95,5 %).

Чисельність дрібної роздрібної мережі (кіосків) скорочувалась. На кінець 2016 р. їх кількість становила 716 одиниць, що на 125 одиниць (на 14,9 %) менше від показника 2012 р. Незважаючи на певні переваги дрібної роздрібної торговельної мережі (мобільність, наближеність до покупців та інші), зменшення їх частки є позитивним моментом, оскільки вони не можуть повною мірою сформувати асортимент товарів, забезпечити високу якість обслуговування покупців.

Об'єктивним показником стану роздрібної торговельної мережі Львівської обл. є показник забезпеченості населення об'єктами роздрібної торгівлі (рисунок). Тут передують міста Моршин (36 одиниць на 10 тис. населення), Трускавець (20 одиниць), Самбір (25 одиниць) та Львів (23 одиниць). Серед районів показник забезпеченості вище середнього забезпечили Сколівський та Пустомитівський райони (по 17 одиниць). Досить плачевну ситуацію щодо забезпечення населення об'єктами роздрібної торгівлі спостерігаємо в Стрийському і Дрогобицькому (по 4 об'єкти на 10 тис. населення), Радехівському (6 об'єктів), Турківському і Городоцькому (по 7 об'єктів), Яворівському (8 об'єктів) та Миколаївському (9 об'єктів) районах.

гобичі (8,5 %), 5 – у Стрию (7,0 %). У сільських районах Львівської обл. та їх райцентрах, за винятком міст обласного значення, функціонують 9 супермаркетів, гіпермаркетів та ін., які становлять тільки 12,7 % загальної їх чисельності. Хоча в загальній чисельності об'єктів роздрібної торгівлі підприємств Львівської обл. сучасні формати становлять тільки 1,8 %, однак за обсягами роздрібного товарообороту в 2016 р. їх питома вага становила 24,0 %.

Висновки. Отже, у Львівській обл. спостерігаємо загальну тенденцію до зростання обороту роздрібної торгівлі у всіх районах та містах обласного значення, хоча здебільшого воно відбувається за рахунок інфляційних процесів. Роздрібний товарооборот на одну особу в містах значно перевищує оборот у сільській місцевості, де, до того ж, скорочується кількість торгових об'єктів. Лідерами тут переважно є традиційні загально-визнані центри лікувально-оздоровчого та інших видів туризму. Сучасні формати в роздрібній торгівлі ще не-

достатньо розповсюджені, до того ж майже половина всіх супер- та гіпермаркетів розташовані у Львові.

Перелік використаних джерел

- Boiarska, M. O. (2015). Analiz strategii rozvytku pidpriemstva [Analysis of enterprise development strategies]. *Hlobalni ta natsionalni problemy natsionalnoi ekonomiky – Global and national problems of the national economy*, 5, 306–310. [In Ukrainian].
- Hrosul, V. A., & Balamut, H. S. (2015). Upravlinnia stiikym rozvytkom pidpriemstv rozdribnoi torhivli [Sustainable development of retail businesses]. Kharkiv: Vyd-vo Ivanchenko I. S. [In Ukrainian].
- Mitsenko, N. H., & Duliaba, N. I. (2012). *Diahnostyka diievosti ekonomichnoho mekhanizmu torhovelnoho pidpriemstva* [Diagnostics of the efficiency of the economic mechanism of a trading enterprise]. Lviv: Vyd-vo LKA. [In Ukrainian].
- Miziuk, B. M., Ilchuk, O. O., & Duda, S. T. (2011). *Ekonomichnyi potentsial torhovelnoho pidpriemstva: struktura, optymizatsiia, stratehichne upravlinnia* [Economic potential of a trading enterprise: structure, optimization, strategic management]. Lviv: Vyd-vo LKA. [In Ukrainian].
- Shchorichnyk. (2017a). *Statystychnyi shchorichnyk Lvivskoi oblasti za 2016 rik. Chastyna 1*. [Statistical yearbook of Lviv region for 2016. Part 1]. Lviv: Holovne upravlinnia statystyky u Lvivskii oblasti. [In Ukrainian].
- Shchorichnyk. (2017b). *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2016 rik* [Statistical Yearbook of Ukraine for 2016]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. [In Ukrainian].

С. М. Ильчишин

Львовский торгово-экономический университет, г. Львов, Украина

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ

Рассмотрен актуальный вопрос анализа развития розничной торговли Львовской области. Показано, что розничная торговля влияет на жизненные интересы населения по обеспечению продуктами питания и непродовольственными товарами. Выявлено, что оборот розничной торговли во всех районах и городах Львовщины ежегодно колебался с сохранением общей тенденции к росту, однако происходило это в большинстве случаев за счет инфляционных процессов. Оборот розничной торговли на душу населения в городах превышает аналогичный показатель по отдельным районам. Самый высокий показатель в 2016 г. наблюдался в городах Стрый и Львов, самый низкий – в Дрогобычском и Самборском районах. Выявлено, что розничная торговая сеть сокращалась преимущественно за счет объектов в сельской местности, где до 2014 г. сократилась на 30 %, тогда как в городах – на 2 %. На 10 тыс. населения стабильно приходится 15 предприятий розничной торговли. По городским поселениям этот показатель вырос с 20 до 21 единицы, по сельской местности – сократился с 8 до 6 единиц. Обеспеченность торговой площадью магазинов в 2016 г. составила 1842 м² на 10 тыс. населения, в том числе в городах – 2804 м², в сельской местности – 340 м². Современные форматы торговли составляют лишь 2 % от общей численности объектов розничной торговли, из них почти половина расположена во Львове, 8 – в Червонограде, 6 – в Дрогобыче, 5 – в Стрые. В сельских районах и райцентрах функционируют лишь 9 супермаркетов.

Ключевые слова: розничная торговая сеть; торговое предприятие; формат торговли; торговая площадь; товарооборот.

S. M. Ilchishin

Lviv Trade and Economic University, Lviv, Ukraine

SOME FEATURES OF RETAIL TRADE DEVELOPMENT OF LVIV REGION

The article is devoted to the detailed coverage of regional features of retail trade development of Lviv region. It is in the sphere of retail trade that the results of the state's economic activity, which affect the vital interests of the population – the provision of food and non-food products. Retail turnover in all districts and cities of the region fluctuated annually having the general tendency to increase, but this happened in most cases due to inflationary processes. In 2016, the growth of this indicator could be observed in all districts and cities of Lviv region. The turnover of retail sales per capita in cities of the region significance far exceeds turnover in certain districts. The highest retail turnover per capita in 2016 was observed in the cities of Stryi and Lviv, which was almost 2 times higher than the average in Lviv region. The lowest – in the Drohobych and Sambir districts, the situation is somewhat better in Radekhiv, Stryj, Sokal, Mykolayiv, Starosambirsk, Busk, Kamenka-Buzsk, Peremyshlya, Zhydachiv, Zolochiv districts. The retail chain of Lviv region enterprises shrank mainly due to the facilities located in the countryside. The number of retailers in rural areas declined by 30.3 % by 2014 and in cities declined by only 2.2 %. Further growth was reflected in an increase in the number of commercial facilities to 3,848 in 2015 and 3,865 in 2016. For 10 thousand of the population in 2012-2016, 15 retail enterprises are stable. In urban settlements, this figure has increased from 20 to 21 units, in rural areas – decreased from 8 to 6 units. The population's retail space in 2016 was 1,842 m² per 10,000 people. The provision of urban population by trading space by the end of 2016 amounted to 2,804 m², in the countryside – 340 m². The modern formats in Lviv region retail business account for only 2 % of the total number of retail businesses. Almost half of all new retail formats are located in the city of Lviv. Eight units are located in the city of Chervonograd, 6 – in Drohobych, 5 – in Stryi. In rural areas of Lviv region and their district centres, with the exception of cities of region significance, there are 9 supermarkets, hypermarkets, etc, which make up only 12.7 % of their total number.

Keywords: retail chain; trading company; trade format; trading area; trade turnover.